

Åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023 utvärdering av slutförda projekt

Översikt 3/2023

Projekten och delprojekten inom ramen för åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet har genomgått en konsekvensbedömning vid ett avslutande seminarium för åtgärdsprogrammets styrgrupp. Styrgruppens arbete avslutas vid regeringsperiodens slut våren 2023. Uppföljningen av pågående projekt fortsätter i åtgärdsprogrammets genomförandegrupp fram till utgången av 2023. I konsekvensbedömningen bedömde de projektansvariga resultaten och effekterna av de projekt som de ansvarar för samt hur väl projektet har ansetts genomföra strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Dessutom rapporterades de åtgärdsrekommendationer och eventuella nya åtgärdsförslag som framkommit inom ramen för projektet.

Slutförda projekt

Av de projekt som **främjar sund konkurrens mellan företag och en rättvis arbetsmarknad** har fem projekt inom regeringsprogrammet slutförts helt eller delvis och två andra projekt slutförts. Projekten har lett till en rad lagändringar eller regeringspropositioner om lagändringar, till exempel inom arbetslagstiftningen och den lagstiftning som gäller yrkesmässig trafik. I utredningsprojektet ansågs den nuvarande modellen vara tillräcklig då det gäller skyldigheten att anmäla bisysslor och andra ekonomiska intressen för universitetens forskningspersonal samt den allmänna offentligheten.

Av de projekt som gäller **förebyggande av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet** har tre projekt inom regeringsprogrammet slutförts. Dessa har lett till att ett skattnummerförfarande har införts för varven och att lagändringen om offentlighet i beskattningen träder i kraft den 1 september 2024. Det gick inte att utvidga skyldigheten att anmäla verkliga förmånstagare till alla verkliga förmånstagare vars förmånstagarandel är minst 10 % i kommissionens lagstiftningspaket om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Paketet kommer dock att innefatta eftergifter och arbetet för att påverka detta fortsätter.

Av de projekt som avser att trygga **verksamhetsförutsättningarna för myndigheter som bekämpar grå ekonomi och ekonomisk brottslighet** har ett delprojekt inom regeringsprogrammet och tre andra projekt slutförts. Projekten har kompletterat mer än 20 lagar som gäller informationsutbyte mellan myndigheter. I ett utredningsprojekt om

effektiviserad tillsyn över revisionskyldigheten ansågs att detta för närvarande inte var möjligt att genomföra. Regeringsprogramprojektet om utvecklande av utomståendes skyldighet att lämna uppgifter genomfördes både som ett genomförandeprojekt och ett utredningsprojekt. I genomförandeprojektet bereddes lagar genom vilka direktiv DAC7 verkställs nationellt. Direktivet förbättrar åtkomsträttigheterna för medlemsländernas skattemyndigheter till kommersiell verksamhet som utövas med hjälp av digitala plattformar. I utredningsprojektet konstaterades att det i stället för att utveckla åtkomsträttigheten till utländska investeringsförsäkringar behövs medel för att utnyttja informationen. Projektet gav ny information och ledde till flera åtgärdsrekommendationer.

Av projekten för **bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet och utveckling av myndighetssamarbete** har ett regeringsprogramsprojekt slutförts, i vilket man identifierade behovet av ändringar i lagstiftningen och praktiska ändringar i anknytning till informationsutbytet gällande den nationella verksamheten för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom observerades i utredningen att det finns ett behov av att utveckla verksamheten inom PPP-arbetsgruppen (Public-Private-Partnership), som leds av Centralkriminalpolisens central för utredning av penningtvätt. Dessutom har tio delprojekt slutförts. I projekten genomfördes ett gemensamt resursövervakningssystem för centrala myndigheter inom bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, en modell för myndighetsövergripande samarbete för tillsyn över utnyttjande av

utländsk arbetskraft samt datamobilappen Work Help Finland för utländska arbetstagare som kommer till Finland och är bosatta i Finland. I projekten undersöktes och kartlades utvecklingsbehoven gällande systemet för återbetalning av mervärdesskatt för utländska näringsidkare, bekämpning av brottslighet i livsmedelskedjan och flera förfaringssätt för att bekämpa exploatering av utländsk arbetskraft samt myndigheternas förutsättningar att upptäcka riskfaktorer för utnyttjande. Som ett genomförandeprojekt utformades en modell för begäran om utredning för boförvaltare av konkursbon. Dessutom utreddes huruvida även utredare av företagssanering borde åläggas skyldighet att anmäla brott. Utredningens resultat har beaktats i förslaget till lagändring.

Självutvärdering genomfördes för 28 projekt, vilket är något mindre än hälften av alla projekt och delprojekt inom åtgärdsprogrammet. Projektens ändamålsenlighet bedömdes också med hjälp av numeriska

värden från 1 till 10, där ett motsvarade en liten effekt och tio en betydande effekt. Projektets effektivitet med avseende på bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet fick ett medeltal på 7, medianen var 8 och bedömningen av huruvida projektet genomförde strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023 fick ett medeltal på 8 och medianen var 9. En del av de som svarade bedömde också åtgärdsprogrammets flexibilitet. Flexibiliteten fick naturligtvis en bra bedömning eftersom ett projekt lades till åtgärdsprogrammet medan det pågick. Finansieringens betydelse ansågs vara mycket stor för de projekt som inte genomfördes som tjänsteuppdrag. Hälften av de slutförda projekten påverkades av finansieringen. För de projekt som fick finansiering bedömdes finansieringens inverkan på effektiviteten ha ett medeltal på 9,7 och medianen 10.

Projektens inverkan på bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet

Sammanlagt 31 personer bedömde projektens effekt vad gäller bekämpningen av grå ekonomi och den ekonomisk brottslighet. Effekten utvärderades med medeltalet 7 och medianen var 8.

Effekten för projekthelheten för att *främja sund konkurrens mellan företag och en rättvis arbetsmarknad* bedömdes vara mellan 3 och 8.

Den första projekthelheten omfattade en kartläggning av utvecklingsförslag i anslutning till främjande av allmän offentlighet, separat

konsekvensbedömning och efterföljande lagändringar samt stegvist tekniskt genomförande och stegvis implementering vid sidan av beredningen av lagändringar. Konsekvensbedömningen av denna punkt, genomförandet av lagändringar och anknytande tekniskt genomförande fick de bästa betygen (8).

Följande projekt fick samma vitsord (8): utredning av nya sätt att ta itu med avsiktlig eller grov lönedumpning samt effektivare bekämpning av grå ekonomi på transportmarknaden vad gäller godstransporter.

Projekten inom ramen för projekthelheten *förhindrande av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet* bedömdes med vitsorden 5–8. Projektet för skattenummer på varven fick det bästa vitsordet (8). De lägre vitsorden i denna grupp påverkades bland annat av att bekämpningen av grå ekonomi inte varit det primära målet för lagändringen, utan exempelvis registeruppgifternas tillförlitlighet i sig, och bekämpningen av grå ekonomi ett sekundärt mål.

Projekten inom projekthelheten för *tryggande av verksamhetsförutsättningarna för myndigheter som bekämpar grå ekonomi och ekonomisk brottslighet* bedömdes med vitsorden 1–10. De högsta vitsorden fick projektet för att utveckla utomståendes skyldighet att lämna uppgifter (10 och 8) samt de projekt som gällde utredningsskyldigheter i samband med offentlig upphandling (9) och andra projekt gällande informationsutbyte (9).

Projekten i projekthelheten gällande *bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet och utvecklingen av myndighetssamarbete* bedömdes med vitsorden 5–10. Det högsta betyget med avseende på effektivitet fick ett projekt i anknytning till utvecklingen av tillsynsåtgärder

genom myndighetsövergripande samarbete i frågor som rör utländsk arbetskraft (10). Flera projekt bedömdes med ett vitsord på nio. Dessa var myndigheternas system för resursövervakning, bekämpning av brottslighet inom livsmedelskedjan, en utredning om skuggområden för informationsutbyte och analysverksamhet i tillsynen över arbetsrelaterad invandring, en utredning om harmonisering av förfarandena för registrering av utländska personer samt utarbetandet av en modell för begäran om utredning för boförvaltare.

De lägsta betygen påverkades till exempel av att projektet, även om det har haft positiva effekter på bekämpningen av grå ekonomi, inte har lagts fram för genomförande eller inte har framskridit till genomförandeskedet. Projektet har inte lett till något konkret ändringsförslag, genomförandet har varit omöjligt på EU-nivå eller effekterna uppstår först i det strategiska arbetet. Ett lägre vitsord påverkades också av att projektet inte ansågs stå i centrum för bekämpningen av grå ekonomi. De lägsta vitsorden påverkades också av att projektet syftade till att stödja andra delprojekt och att det därför inte varit möjligt att genomföra innan dessa var slutförda. Likaså sänktes vitsordet om den lagändring som anknyter till projektet är anhängig eller så ny att effekten ännu inte kan bedömas.

Genomförandet av strategin för bekämpning i projekten

Sammanlagt 31 personer bedömde genomförandet av strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomiska brottslighet i projekten. Effekten bedömdes med medeltalet 8 och medianen var 9.

I projekthelheten för att *främja sund konkurrens mellan företagen och en rättvis arbetsmarknad* fördelades bedömningen av strategins genomförande mellan vitsorden 5 och 10. Bäst, det vill säga med ett vitsord på 10, genomfördes strategin i de projekt som gällde gränsdragningen mellan anställning och företagande och

bekämpningen av grå ekonomi på transportmarknaden vad gäller gods-transporter. Vitsordet nio uppnåddes av projekthelhetens delar a och b, vilka omfattade kartläggning av utvecklingsförslag i anslutning till främjande av allmän offentlighet, separat konsekvensbedömning och efterföljande lagändringar samt stegvist tekniskt genomförande och stegvis implementering vid sidan av beredningen av lagändringar. Ett vitsord på nio fick också "Nya former av arbete"-projektets genomförande av strategin.

Fyra projekt fick vitsordet 5 för genomförandet av strategin. Projekten krävde antingen fortsatt arbete eller hade enligt svarandens bedömning inte en central roll i bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

Projekthelheten för *förebyggande av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet* ansågs genomföra strategin väl. Vitsorden varierade mellan 8 och 10. Projekten gällde skattenummer för varven, deklarationsskyldigheten för verkliga förmånstagare och skatteuppgifternas offentlighet.

Projekthelheten för att säkerställa *verksamhetsförutsättningarna för de myndigheter som bekämpar grå ekonomi och ekonomisk brottslighet* fick vitsord mellan 1 och 10. Med undantag av ett ansågs alla projekt genomföra strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet berömvärt. Ett projekt lades inte fram för genomförande och fick därför vitsordet 1.

Projekthelheten för *utveckling av bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet och myndighetssamarbete* omfattade flera projekt som ansågs genomföra strategin för bekämpningen av grå ekonomin och ekonomisk brottslighet på ett sätt som motsvarade vitsordet tio. Dessa gällde utvecklingen av tillsynsåtgärder genom myndighetsövergripande i frågor gällande utländsk arbetskraft, övervakningssystemet för resurser för myndigheter som bekämpar grå ekonomi, bekämpningen av brottslighet i livsmedelskedjan, tillsynen över arbetsrelaterad invandring och modellen för att begära utredning av boförvaltare.

De lägsta betygen (7) fick projekten om bakgrundsundersökningar.

Åtgärdsprogrammets flexibilitet och finansieringens betydelse

Flexibiliteten i åtgärdsprogrammet mot grå ekonomi och ekonomisk brottslighet bedömdes av 22 svarande (medeltal 7,4, median 8). Bedömningarna om flexibiliteten påverkades väldigt långt av huruvida det fanns ett behov av förändringar eller nya projekt. Om ett behov framkom under programmet fick flexibiliteten i huvudsak ett bra vitsord. Nya projekt inleddes på ett flexibelt sätt. Det lägsta vitsordet fick flexibiliteten

ifall projektet av någon anledning inte kunde genomföras inom den planerade tidtabellen.

Flexibiliteten bedömdes med vitsordet 10 bland annat på följande sätt:

"Det nuvarande åtgärdsprogrammet har varit helt exceptionellt i förhållande till tidigare åtgärdsprogram tack vare sin reaktionsförmåga. Nya projekt har gjort det möjligt att reagera på olika fenomen på olika sätt. Även de politiska beslutsfattarna deltar i styrgruppen och har därigenom kunnat förutsätta vissa åtgärder av myndigheterna. Särskilt strukturen, processen och uppföljningen med och mellan genomförandegruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet och styrgruppen för grå ekonomi har varit ett fungerande koncept. Efter några av de projekt som slutförts inom ramen för åtgärdsprogrammet har uppföljningsprojekt behövts och även dessa har genomförts snabbt under regeringsperioden."

Finansieringen ansågs vara särskilt betydande för de projekt som inte genomfördes som tjänsteuppdrag. Hälften av de slutförda projekten påverkades av finansieringen. För de projekt som fick finansiering var medeltalet av bedömningen av finansieringens inverkan 9,7 och medianen 10.

Nya åtgärdsrekommendationer

I 16 projekt eller delprojekt registrerades nya åtgärdsrekommendationer.

I projekthelheten för att *främja sund konkurrens mellan företag och en rättvis arbetsmarknad* föreslogs reformer gällande informationsinnehållet i FODS-registret, arbetstagarens rättsskydd och arbetsförhållandets rättsliga karaktär. Dessutom föreslogs att trafik tjänstlagens

påföljdssystem granskas i förhållande till de krav på trafikidkare som ingår i EU-lagstiftningen.

I projekthelheten för att *säkerställa verksamhetsförutsättningarna för de myndigheter som bekämpar grå ekonomi och ekonomisk brottslighet* framkom ett behov av att precisera kriterierna för uteslutning av underleverantörer. Det konstaterades vidare att statsunderstödslagen inte för närvarande möjliggör kontroll av bakgrundspersoner eller deras övriga företagsverksamhet. I utredningsprojektet för tillsyn över försäkringsskal framkom behov av utveckling bland annat i fråga om rättelsetider, anmälningsskyldigheter, inkomstregistret och påföljder.

Projekthelheten för *utvecklingen av bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet* och myndighetssamarbete innefattade många nya åtgärdsrekommendationer. Dessa gällde bland annat utvecklingen av ett verktyg för resursövervakning, skärpning av det myndighetsövergripande samarbetet och analys av situationen i livsmedelskedjan. Reformer föreslogs för att bekämpa bedrägeri inom systemet för återbetalning av mervärdesskatt. Tillsynen över arbetsrelaterad invandring inom ramen för myndighetsövergripande samarbete och bekämpningen av exploatering av utländsk arbetskraft ledde till att ett antal åtgärdsrekommendationer och det ansågs att myndigheterna borde stärka sin roll när det gäller att förebygga exploatering av utländsk arbetskraft och skydda deras rättigheter. Förbättringar föreslogs också i fråga om myndigheternas tillgång till information och informationsutbyte.

Mer detaljerade svar finns i bilaga 1.

BILAGA 1: Nya åtgärdsrekommendationer enligt projekt

Främjande av sund konkurrens mellan företag och en rättvis arbetsmarknad

1.1.b Separat konsekvensbedömning/utredning av genomförandet av olika alternativ.

I undersökningen framställs att följande uppgifter om företag läggs till i FODS-registret:

1. uppgift om arbetspensionsförsäkringens giltighet
2. uppgift om olycksfallsförsäkringens giltighet
3. uppgift om arbetslöshetsförsäkring
4. uppgift om medellöshet vid utsökning
5. uppgift om näringsförbud
6. uppgift om att en tullskuld föreligger

Uppgifterna skulle visas via FODS-systemet med det innehåll som den registeransvariges uppgifter visar separat via det gränssnitt som ska byggas in i FODS-systemet. PRS skulle inte ansvara för datainnehållets riktighet, utan ansvaret skulle ligga hos uppgiftsproducenten och den registeransvarige. FODS skulle inte heller lagra information.

Utgångspunkten för förslaget är att man med hjälp av FODS-registret skulle genomföra sätt att offentliggöra uppgifter på ett så tydligt och okontroversiellt sätt som möjligt och samtidigt uppnå ändamålsenlighet då det gäller kostnader och informationssystem.

De intervjuer som genomfördes som en del av undersökningen visade att det för närvarande inte är ändamålsenligt att ändra beställaransvarslagen. En del av de uppgifter som förutsätts i beställaransvarslagen skulle fortfarande behöva hämtas separat från de parter som äger uppgifterna och ur deras register. En ökning av den allmänna offentligheten har i åratal varit ett av målen inom bekämpningen av grå ekonomi. Utvecklingen av FODS och synligheten av offentliga uppgifter i FODS har delvis varit kopplade till utredningsskyldigheten i enlighet med beställaransvarslagen. Detta kan ha försenat uppnåendet av detta mål. Olika parter har haft olika mål och intressen både vad gäller allmän offentlighet och beställaransvarslagen.

1.1.c Nödvändiga lagändringar genomförs omedelbart efter de utredningar och konsekvensbedömningar som avses i punkterna 1-2.

Möjligtvis med hänsyn till utredningen av de övriga frågor som föreslås i 1.b) delprojektet för att stödja bekämpningen av grå ekonomi. Dessa är övriga utvecklingsförslag från den som genomförde undersökningen och för vilka inga riktlinjer har gjorts för att främja dem.

1.5.a Nya former av arbete

I samband med projektet framkom ett behov av att separat utreda möjligheterna till rättslig prövning med så kallad låg tröskel i situationer där ett arbetsförhållandes rättsliga karaktär är oklar, eller där det råder en misstanke om att arbetets rättsförhållande har klassificerats felaktigt (typiskt sett klassificerats som egenföretagande i stället för anställning).

1.6. Förbättra bekämpningen av grå ekonomi på transportmarknaden

Granskning av påföljdssystemet enligt trafiktjänstlagen i förhållande till kraven på trafikidkare inom EU-lagstiftningen.

Tryggande av verksamhetsförutsättningarna för myndigheter som bekämpar grå ekonomi och ekonomisk brottslighet

3.1.c Myndighetsuppgifter och tjänster för fullgörande av skyldigheter finns inte tillgängliga för övervakning av offentlig upphandling under pågående projekt.

Efter det att lagändringen hade trätt i kraft framkom ett behov av att precisera grunderna för utslutning av underleverantörer. Ändringarna gjordes i RP 115/2022. Ändringarna väntas träda i kraft våren 2023.

3.1.g Andra projekt för informationsutbyte

Statens revisionsverk har publicerat en revisionsberättelse om coronastöd 28.10.2021. Revisionsverket gav i sin rapport en rekommendation om att Statskontoret skulle skärpa verifieringen av de uppgifter som sökanden lämnat och den utredning om fullgörande av skyldigheter som Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi har utarbetat kan betraktas som en rekommenderad metod. (Stödets inriktning och förvaltning i början av epidemin - Statens revisionsverk <https://www.vtvv.se/publikationer/koronaepidemin-av-ledning-utformade-direkt-foretagsstod/>)

I ärendet bör noteras att den nuvarande statsunderstödslagen inte möjliggör kontroll av bakgrundspersonerna eller deras övriga företagsverksamhet. Förändringen i statsunderstödslagen genomförs inte under denna regeringsperiod.

3.2.a Utveckling av utomstående skyldighet att lämna uppgifter

De tillsynsbehov som kom fram i utredningen ledde slutligen till grundandet av ett tillsynsprojekt för försäkringsskal i Skatteförvaltningen. På basis av utredningen konstaterades dessutom behov av att utveckla bland annat rättelsetider, anmälningsskyldigheter, inkomstregistret och påföljder.

Utveckling av bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt myndighets-samarbetet

4.1.c Genomförande av ett gemensamt resursövervakningssystem för centrala myndigheter i bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet

Resursövervakningsverktyget och antalet myndigheter som deltar i det ska i framtiden utvidgas till att omfatta till exempel livsmedelsmyndigheter – och miljömyndigheter.

4.1.d Att på operativ nivå modellera planenligheten hos de tillsynsåtgärder som genomförs genom myndighetsövergripande samarbete och klargöra anknytande bestämmelser om informationsutbyte och behörighetsfrågor

- Den samarbetsmodell som utvecklats inom projektet bör testas och utvärderas i praktiken.

- Myndigheterna bör förbinda sig att agera i enlighet med en gemensam verksamhetsmodell och de allmänna ramvillkor som den ställer upp.
- Respons bör samlas in från slutanvändarna för den mobilapplikation som producerades i projektet gällande applikationens tillgänglighet och användbarhet. Bedömningen bör göras i enlighet med den så kallade "kundens väg". Mobilapplikationen bör i samband med målövervakningen aktivt delas ut till utländska arbetstagare.
- När det gäller utredningen av uppenbara människohandelsbrott som uppdagas inom ramen för den gemensamma kontrollen bör man utreda och i mån av möjlighet utveckla en så kallad snabblinjemodell.
- Myndigheternas kontaktuppgifter och andra icke-offentliga uppgifter som behövs i myndigheternas verksamhet bör lagras i ett gemensamt datalager eller dataunderlag. Möjligheterna att använda en eventuell molntjänst bör utredas.
- Den övergripande samordningen av finansierade och pågående projekt och utredningar bör klargöras.
- En metaanalys om den information som producerats och de praktiska åtgärdernas effekt bör genomföras och i samband med detta bör observationer, identifierade utvecklingsbehov och givna rekommendationer från olika projekt granskas som en helhet, samtidigt som man tar reda på hur de konkret har förankrats i myndighetsverksamheten. Projekten bör ha en inbyggd plan för att integrera resultaten i myndigheternas operativa verksamhet.

Myndigheternas behov av informationsutbyte och behörighetsmetoder bör granskas närmare vad gäller tillsynen över arbetsrelaterad invandring i samband med den övergripande reformen av utlänningslagen. Till exempel kan polisen för närvarande inte utöva tillsyn över en hemfridskyddad lokal utan att de förhållanden som anges i tvångsmedelslagen uppfylls. Möjligheten att utvidga myndigheternas granskningsrätt till andra lokaler än sådana som omfattas av allmän fred eller till andra platser bör granskas närmare.

4.1.e Utreda möjligheterna att utveckla myndighetssamarbetet i syfte att bekämpa, utreda och förverkliga straffansvaret för bedrägerier som hänför sig till en utländsk näringsidkares system för återbetalning av mervärdesskatt

Förfaranden för kontroll av ansökningar som har inkommit från en annan EU-medlemsstat och granskning av behörigheten för ombud; beslut om återkrav och indrivning av dessa; samarbete med förundersökning. Beslut om återkrav och indrivning är särskilt viktiga. Förutsättningarna för att slutföra straffrättsliga förfaranden (huvudförhandling och dom) kan inte utvecklas nationellt: Även om ett brottmål med stöd av strafflagen kan behandlas i Finland, skall åklagaren bedöma svarandens yrkande på utlämning till Finland för huvudförhandling i enlighet med proportionalitetsprincipen. Alla skattebedrägerier som hänför sig till ansökningar om återbäring kan inte behandlas som brottmål i Finland.

4.1.g Utveckla bekämpningen av brott i livsmedelskedjan vid Livsmedelsverket i samarbete med en expert på ekonomiska brott

Mer omfattande analys av den nationella lägesbilden än vad som för närvarande är fallet

Behoven av att utveckla lagstiftningen

- lägga till myndighetens partställning i substanslagarna
- utveckling av myndigheternas åtkomsträttighet till uppgifter
- omvärdering av brottsrubriceringar och straffskalor för dessa i livsmedelskedjan

Modellering av brottsnyttan av brott i livsmedelskedjan

4.1.h Utredning om skuggområden inom informationsutbyte och analysverksamhet i det myndighetsövergripande samarbetet för tillsyn över arbetsrelaterad invandring

- De centrala tillsynsmyndigheternas/aktörernas roll i bekämpningen av exploatering av invandring ska identifieras och beskrivas så att myndighetsnätverket känner till gränserna och möjligheterna för varandras behörighet.
- För det myndighetsövergripande samarbetet bör ett samarbetsnätverk eller en grupp utvecklas för att förbättra informationsutbytet mellan de myndigheter som ansvarar för den myndighetsövergripande tillsynen: utbyte av massinformation och enskild information som anses vara viktig, riksomfattande sammanställning av helhetsbilden.
- Verksamheten bör vara föremål för en tväradministrativ strategi och handlingsplan som styr den praktiska tillsynen och det myndighetsövergripande arbetet på längre sikt.
- Myndigheterna bör kunna kontrollera den information som används för tillsynsåtgärder i realtid. Åtgärder bör vidtas för att uppnå detta. (till exempel skatteuppgifter och uppgifter om sociala förmåner för den person som står under tillsyn (Folkpensionsanstalten) bör kunna kontrolleras i realtid när tillsynen utförs).
- Myndigheterna ska utveckla analysverksamheten och utnyttjandet av analysuppgifter samt säkerställa genomförandet av enhetliga metoder. En struktur bör skapas för analysverksamheten och förvaltningen av analysverksamheten bör skötas av den myndighet som ansvarar för samordningen av den myndighetsövergripande samarbetet när det gäller analysinformation.
- UMA-systemets lämplighet som ett register som används för myndighetsövergripande samarbete ska granskas och utredas närmare.
- För de myndigheter som är verksamma inom ämnesområdet ska utbildning som fördjupar kompetensen planeras och genomföras. Utbildningens innehåll bör omfatta ett förtydligande av gränserna och möjligheterna för de olika myndigheternas befogenheter samt ökad kunskap om lagstiftningen inom det myndighetsövergripande samarbetet.

4.1.i Utredning om förfaranden för att bekämpa exploatering av utländsk arbetskraft i olika länder

- Stärkande av strukturerna för myndighetsövergripande samarbete
- Ökat antal gemensamma kontroller
- Koncentrera informationsutbytet
- Proaktiv datainsamling och riskbedömning
- Förstärkning av arbetarskyddets roll
- Specialisering och ökad kunskap hos polisen

- Stärka fackföreningarnas roll
- Ökad kunskap om rättigheterna bland utländska arbetstagare
- Förstärkning av rättigheterna för offer för exploatering av arbetskraft
- Underlättande av anmälan om utnyttjande
- Fastställande av tillträde till lönefordringar
- Förstärkning av kriminaliseringen av exploatering av utländsk arbetskraft
- Stärkande av ekonomiska sanktioner
- Stärkande av företagens sociala ansvar

4.1.j Utredning om förutsättningarna för myndigheter som behandlar arbetsbaserade ansökningar om uppehållstillstånd att upptäcka riskfaktorer för exploatering

1. Myndigheterna bör stärka sin roll som förebyggare av exploatering av utländsk arbetskraft och som tryggare av rättigheter på den finska arbetsmarknaden vid sidan av sina nuvarande tillstånds- och övervakningsuppgifter. Detta kan uppnås genom förankra detta strategiska mål i organisationen och genom att bygga upp förtroendet mellan offren och myndigheterna. Förtroendet mellan parterna bidrar till en ökad samverkan som leder till identifiering av exploatering.
2. Det vore ändamålsenligt att fördjupa, utvidga och harmonisera myndigheternas kunskaper om arbetsbaserad exploatering.
3. Det vore ändamålsenligt att utreda hur digitalisering, extrahering av information och analys kan utnyttjas för att effektivisera och stärka identifierings- och bekämpningsarbetet samt förebyggandet.
4. I en process som berör många olika myndigheter skulle det vara bra för varje myndighet att ha en tillräckligt gemensam och delad förståelse för fenomenet och anknytande begrepp, även om processen i viss mån alltid omfattar tolkning.
5. Stärka och effektivisera myndighetsövergripande samarbete.
6. I och med den nya lagen har betydelsen av möjligheten att höra offren ökat avsevärt när det gäller att identifiera och ta itu med arbetsrelaterad exploatering, och således är det ändamålsenligt att stärka utnyttjandet av intervjumetoder för olika myndigheter.
7. Utredningen lyfte fram ämnesområden för vidare undersökningar, där närmare analys skulle kunna ge fler verktyg och verksamhetsmodeller för att förebygga exploatering av utländsk arbetskraft i Finland:
 - a. Granska möjligheten att skapa ett expertorgan eller nätverk som involverar alla centrala myndigheter. Nätverket skulle kunna utnyttja och vidareutveckla tekniska lösningar, data och informationskällor samt analys för att förebygga arbetsrelaterad exploatering. Vid sidan av eller i samband med ett nationellt team kan det finnas regionala myndighetsövergripande team som känner till sitt eget område och som kan samla in, bearbeta och dela information med varandra och göra aktuella analyser för att stödja fältarbetet. Arbetsgruppens struktur kan övervägas och byggas upp utifrån en gemensam kunskapsbas som stöder både tillståndsprocessen och de längre övervaknings- och utredningsprocesserna. En gemensam lokal skulle öka samverkan och enhetligheten inom teamet.

- b. De hinder för ett flexibelt informationsutbyte och en flexibel behandling av uppgifter som lagstiftningen innebär ska identifieras och ändras till nödvändiga delar för att ombesörja en smidig identifiering.
- c. Se över möjligheten till avtal mellan länder som gör det möjligt att använda data från ministerierna i de viktigaste avsändarländerna för att identifiera hot (till exempel identifiering av kedjor av mellanhänder som förmedlar arbetskraft).

4.1.n Tväradministrativ utredning om harmonisering och utveckling av förfarandena för registrering av utlänningar samt säkerställande av registeruppgifternas riktighet och effektivisering av tillsynen

Förenkling av tolkningen, riktlinjerna och förfarandena i lagen Förfarandena för och regleringen av myndigheternas åtkomst till information och informationsutbyte måste utvecklas för att lagra uppgifterna i ett strukturerat format så att statistik, analys och senare utnyttjande av uppgifterna blir möjlig (uppdatering/utveckling av systemen)

Utveckling av riktigheten och tillförlitligheten hos den information som lämnas till en myndighet, erhållande av uppgifter av den som ansöker om registrering jämfört med en handling som myndigheten har fastställt

4.2.a Utredning om hinder för och behov av informationsutbyte som uppstår i den nationella verksamheten för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism

Utbyte av information i de nationella arbetsgrupperna

- Utvecklingsbehov: NPO-arbetsgruppen och förbättrat informationsutbyte mellan sektorer och myndigheter

Informationsutbyte i myndigheternas verksamhet

- Utvecklingsbehov:
 - Information till centralen för utredning av penningtvätt om anmälningar som lämnats till både anmälningsskyldiga och övervakare
 - Restriktioner för informationsutbyte mellan övervakare (ändamålsberoende)
 - Informationsutbyte mellan övervakare och ombesörjningsskyldiga:
 - Bestämmelsen om informationsutbyte i 9 kap. 3 § i penningtvättslagen omfattar inte ombesörjningsskyldiga ->brister och oklarheter i fråga om tolkningen av sektorslagstiftningen
 - Utbyte av information från ombesörjningsskyldiga till övervakare, till exempel när det gäller lagen om skatteuppgifter och kontantövervakning

Informationsutbyte mellan anmälningsskyldiga och myndigheter

- Utvecklingsbehov:
 - PPP-samarbetsmodellen bör utvidgas till andra anmälningsskyldiga (IM:s projekt 4.2c)
 - Instruktioner från övervakare till anmälningsskyldiga
 - Användning av skatteuppgifter i de anmälningsskyldigas verksamhet

Informationsutbyte mellan anmälningsskyldiga

- Utvecklingsbehov:
 - Förtydligande av 4 kap. 4 § och 3 kap. 3 § i lagen om penningtvätt
 - Att göra det möjligt för olika anmälningsskyldiga att utbyta information om uppdagade misstänkta transaktioner, om kunder med ökad risk för penningtvätt och om anmälningar om penningtvätt
 - Tolkningsarbete